

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Gerçek gelir vergisi sorumlusu olan sanık hakkında Ankara C. Başsavcılığınca tanzim edilen 06.10.2000 tarihli iddianame ile sanığın alt ve üst nüshaları farklı düzenlenmiş fatura tanzim edip verdiği bir kısım belgeleri defterlerine işlemeyerek beyan dışında bıraktığından bahisle 213 sayılı Yasa'nın 359/2-a maddesi gereğince cezalandırılması talebi ile mahkememize kamu davası açılmıştır.

Yapılan yargılama sırasında 16.05.2001 tarihli oturumda sanık hakkında uygulanacak olan 213 sayılı Yasa'nın 4369 sayılı Yasa ile değişik 359/2-a maddesinde bulunan "Sanayi Sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır" cümlesinin Anayasa'nın 2., 7., 8. ve 38. maddelerine aykırı görüldüğünden Anayasa Mahkemesi'ne müracaat edilmesine karar verilmiştir.

213 sayılı Yasa'nın 3. bölümünde hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılacak suçlar ve cezalı başlığı altında ve 359. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde suçun sübutu halinde 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası öngörülmüş olup 825 sayılı Mevkiimeriyet Kanununa göre bu davalara bakmak görevi Asliye Ceza Mahkemesi'ne aittir dolayısıyla mahkemenin uygulayacağı kuraldır.

Anayasa'nın 2. maddesi "Türkiye Cumhuriyeti sosyal ve hukuk devleti" olduğunu belirtmiştir.

Anayasa'nın 7. maddesinde ise "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Millet Meclisindir bu yetki devredilemez"

Anayasa'nın 8. maddesi "Yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir."

Anayasa'nın 38. maddesi "ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" şeklindedir.

Yukarıda belirtilen Anayasa hükümlerine karşı iptali istenen 213 sayılı Yasa'nın değişik 359/2-a maddesindeki hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde günlük cezanın yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının yarısının esas olacağı hükmünü taşımaktadır.

Anayasamız suçta kanunilik prensibini esas almıştır. Suçlar her yönden doğrudan doğruya kanun tarafından tespit edilmesi ve yine Anayasa gereği cezalarından kanunilik esası nazara alınarak verilmesi gerekir. Yasama organı yürütme mercilerine niyavet veremez. Ancak kanunla düzenlenen hususlarda düzenleme yetkisi verebilir aksi halde yasama yetkisi devredilmiş olur.

İdare yasak ve mükellefiyetler yaratabilir ancak buna dayalı olarak ceza koyamaz cezanın konulması mutlaka kanunla olmalıdır.

213 sayılı Yasa'da uygulanması ileri sürülen asgari ücret 1475 sayılı İş Kanunu'nun 33. maddesine göre düzenlenecek asgari ücrettir. Bunun asıl amacında işçilerin ekonomik ve sosyal durumunun düzeltilmesidir.

Asgari ücreti tespit için görevli bir komisyon mevcuttur bu komisyon Çalışma Bakanlığının Çalışma Genel Müdürü veya yardımcısı, İşçi Genel Müdürü veya yardımcısı, Devlet İstatistikler Enstitüsü Ekonomik İstatistikler Dairesi Başkan ve yardımcısı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Konjoktör veya yayın Dairesi Müdürü ve yardımcısı, Devlet Planlama Teşkilatından konu ile ilgili dairenin başkanı veya yetkilisinin vereceği bir görevli ile bünyesinde en çok işçi bulunduran en üst işçi teşekkülünden değişik iş konuları içerisinde seçilecek 5 kişi ile bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülünden değişik iş konuları ile ilgili 5 kişiden oluşacağı 1475 sayılı İş Kanunu'nun 33. maddesi ile belirtilmiş olup kurulan Asgari Ücret Tespit Komisyonu Yapısı itibari ile idari bir kuruldur ve kararı kesindir.

Asgari Ücret Komisyonu genelde ücretin yükseltilmesi esasına göre çalışmalar yaptığı cihetle ileriye dönük kararlar vermek zorundadır.

Ücretin tespitinde çeşitli unsurlar gözönüne alınırken bunun başka bir yasa da ceza hükmü taşıyacağı gözönüne alınmamaktadır. Ayrıca verilen kararlar genel kurulun yapısı itibariyle oy çokluğuyla çıkmaktadır ayrıca temennileride ihtiva etmektedir. Bu şekilde oy çokluğuyla, karşı oyla, temenni ile tespit edilen bir ücretin ceza tayininde esas alınması Anayasa'ya aykırıdır.

Yine cezanın tayininde esas olan unsur Asgari Ücret Tespit Komisyonu kararı olup bir kanun değildir. Niteliği itibariyle idarî bir karardır.

Diğer yandan asgari ücretin tespit ve tayini için belirli bir süre yoktur. Gerekli görülen hallerde çıkarılmakta olup değişken bir yapıya sahiptir. Bir ay önce alınan karar ile bir ay sonra alınan karar birbirinden çok büyük farklar taşıyabilir bu yönden de tespit edilen ücretin bir cezada uygulanması Anayasa'ya aykırıdır.

Yasakoyucu cezaların türünü seçerken ve sınırları belirlerken mutlak adalet ölçülerini izlemek zorundadır. bu husus ceza hukukunun temel esaslarından biridir.

Ceza Kanununa veya başka bir kanuna göre hapis cezasının para cezasına çevrilmesinde Ceza Hukukunun Anayasa ilkelerine uymak zorunludur. 213 sayılı Yasa'nın 359. maddesinde ise belirsizlik vardır ve ölçü alınan asgari ücretin uygulanmasını gerektirir haklı ve açıklanabilir bir neden yoktur.

Ceza miktarının düzenlenmesinin dolaylı yönden yürütme organınca yapılması Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır.

Sonuç :Yukarıda açıklandığı gibi sanık hakkında uygulanacak olan 213 sayılı Yasa'nın 4369 sayılı Yasa ile değişik 359/2-a maddesinde bulunan "Sanayi Sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır" tümcesinin Anayasa'nın 2., 7., 8. ve 38. maddelerine aykırı görüldüğünden Anayasa'nın 152. maddesi gereğince itirazın iptal yönündeki talebimizin kabulü ve buna göre bir karar verilmesi saygıyla arz olunur.""

Esas Sayısı : 2001/345
Karar Sayısı : 2002/86